

Waar staan wij voor als NVGP?

Dit is de eerste bijdrage van Marc Daemen aan ons blad als voorzitter van de NVGP. Hij vraagt zich af wat de NVGP nu eigenlijk is, stelt zichzelf voor, vertelt waar het bestuur voor staat en legt uit wat de prioriteiten zijn de komende tijd.

Door Marc Daemen

Mijmerend stond ik afgelopen zomer voor het schilderij *Eed van de kleermakers* (zie afbeelding 1) in het Brugse Gruuthusemuseum en stelde ik me de vraag: hoe de NVGP anno 2021 te definiëren?

Als een **ambachtsgilde**, zoals bij deze kleermakers? Tot op zekere hoogte wel: we leren jonge mensen het vak groepstherapie en na het voltooien van hun opleiding ontvangen ze hiervoor een meestertitel: (specialistisch) groepstherapeut NVGP. Onze opleiders zien groepstherapie als een vak waar een gedegen vorming voor nodig is. Echter: bepalen wie het vak wel of niet mag uitoefenen, zoals een middeleeuwse gilde dat deed, is voor ons niet weggelegd. Voor het verrichten van groepstherapie is geen specifiek keurmerk vereist. Er zijn weliswaar nieuwe gilden ontstaan (de zogenoemde beroepsverenigingen) en andere keurmerken (de BIG-registraties), maar deze gaan enkel over een zelfstandige beroepsuitoefening in de individuele gezondheidszorg. En zelfs die keurmerken worden nogal eens omzeild; denk maar aan de vele masterpsychologen die zonder gedegen beroepsopleiding in de gespecialiseerde ggz aan de slag zijn.

Zijn we dan een **wetenschappelijke vereniging** zoals omschreven in een recent advies over de academische beroepen in de psychologische zorg (NIP, NVGzP & NVP, 2020)? Daar is zeker iets voor te zeggen, want ons doel als vereniging is: 'de bestudering,

beoefening, ontwikkeling en bewaking van de kwaliteit van groepsdynamische processen en groeps(psycho)therapie' (Statuten NVGP, 2018). In het voorstel van de beroepsverenigingen voor psychologen mag een wetenschappelijke vereniging met voldoende BIG-geregistreerde leden, een toetsbaar scholingsaanbod en een evidence based methode 'een aantekening toekennen voor het kunnen bieden van methodische of doelgroep gebonden expertise' (NIP, NVGzP & NVP, 2020). Hoewel groepstherapie nergens in dat advies expliciet wordt genoemd, zouden we ons daar als NVGP alsnog sterk voor kunnen maken. Of zijn we louter een 'gesellige groep' (Schlapobersky, 2018), zielsverwanten die rond een gemeenschappelijke interesse een sterke emotionele band met elkaar hebben

ontwikkeld? Tijdens het NVGP-congres in 2018 toonde John Schlapobersky zich ontroerd door de zin: 'Dat was gheselschap goet ende fijn' uit het *Egidiuslied*, onderdeel van het Oudnederlandse Gruuthuse-hand-schrift (Brugge, 1405). Als Engelsman met Zuid-Afrikaanse roots vond hij die zin geheel in lijn met de warme ontvangst op het congres die hem te beurt was gevallen. Is het wellicht kenmerkend voor onze vereniging dat groepstherapeuten van over de hele wereld zich bij ons thuis voelen? Bij mijn opleidingen beveel ik de NVGP stevast aan als 'de gezelligste psychotherapievereniging van Nederland'. En op de vraag tijdens de afgelopen algemene ledenvergadering (alv) wat deze vereniging voor mij betekent, antwoordde ik: 'Mijn *tribe*, een vertrouwde plek waar ik geestgenoten kan treffen.'

Afbeelding 1: Eed van de kleermakers, Pieter Beuckels, 1754

Zoals we weten uit de groepsdynamica kan het ook té gezellig worden in een groep. Wanneer je niet meer openstaat voor externe invloeden, kan cohesie verstikkend en contraproductief werken. Geldt dit ook voor de NVGP? Zijn we misschien een **selecte club** geworden, gericht op het in stand houden van ons eigen, unieke gedachtengoed? Eveneens in Brugge zette afgelopen zomer het kunstwerk *Inner Circle* me aan het denken over de dunne grens tussen gastvrijheid en uitsluiting. In het kader van TRAUMA, triënnale voor moderne kunst, plaatste Nadia Kaabi-Linke op een van de pleinen een cirkelvormige bank bezet met blinkende pinnen van het type waarmee men op gebouwen duiven probeert af te schrikken (zie afbeelding 2).

Het werk zette vraagtekens bij de exclusiviteit van sommige eliteclubs. Wanneer hoor je erbij? Wanneer niet? Een bank waar je

niet op kan gaan zitten met in het midden slechts een onbereikbare, steriele leegte, is de tegenpool van een ontmoeting. Zijn wij als vereniging voldoende open, divers en inclusief?

Waar sta ik voor als voorzitter?

De afgelopen jaren heb ik regelmatig met mijn voorgangster José van Reijen over bovenstaande thema's van gedachten gewisseld. Onder haar impuls heeft de NVGP getracht zich opnieuw uit te vinden in een sterk veranderende wereld. *Longing – belonging, Eigenheid en verbinding, Splitsing en integratie* – men hoeft de titels van onze recentste congressen maar op een rijtje te zetten om te beseffen hoezeer we hier als vereniging mee bezig zijn geweest. Tijdens haar voorzitterschap zijn belangrijke stappen gezet: de nieuwe lidmaatschaps-

Afbeelding 2: Inner Circle, Nadia Kaabi-Linke, 2021

structuur met bijhorende update van het opleidingsreglement, de statuten en het huishoudelijk reglement; de NVGP praktijkrichtlijnen voor groepsbehandeling; een vernieuwde website en profilering op de sociale media; een project voor wetenschappelijk onderzoek. Voor haar inzet en visie werd zij afgelopen juni geheel terecht benoemd tot Lid van Verdienste. In haar voetsporen treden zal niet eenvoudig zijn, maar we zullen er alles aan doen om de vernieuwing voort te zetten.

Wie krijgen jullie als nieuwe voorzitter? Op verzoek van de redactie stel ik me graag even voor. In 1987 ben ik als Vlaming de grens overgetrokken om bij Piet Jongerius en Mart Boltten, de toenmalige opleiders bij De Viersprong, het vak van groepstherapeut te leren. In Vlaanderen bestond zo'n opleiding niet en bovendien beviel het werken in Nederland me zo goed, dat ik ben gebleven. De eerste tien jaar werkte ik op klinische afdelingen van verschillende Brabantse ggz-instellingen. De afgelopen 25 jaar begeleid ik bij GGZ Westelijk Noord-Brabant ambulante psychotherapiegroepen voor cliënten met persoonlijkheidsproblematiek. Daarnaast heb ik enkele leidinggevende functies vervuld en sinds 2008 ben ik als P-opleider verantwoordelijk voor de opleidingstrajecten tot gz-psycholoog, klinisch psycholoog en psychotherapeut. Recent is daar een boeiende nieuwe uitdaging bijgekomen: vormgeven aan de GGZ WNB Academie, een bundeling van onze krachten rond innovatie, opleiden en wetenschappelijk onderzoek. Noodgedwongen zijn we ons vanwege corona gaan verdiepen in eHealth en daar willen we ook na de pandemie mee doorgaan. Over één uitloeijsel hiervan kan je elders in dit nummer meer

lezen: een online leertherapiegroep. Groepstherapie is mijn professionele passie en de NVGP heeft me veel gebracht. Allereerst natuurlijk die gedegen opleiding tot groepspsychotherapeut. Maar ook enthousiaste collega's in de opleiding tot supervisor, de cursus didactiek, en de opleidingscommissie. Talloze inspirerende lezingen en workshops op NVGP-congressen. De kans om zelf te kunnen lesgeven, superviseren en een leertherapiegroep op te zetten. En een uitgebreid professioneel netwerk.

Hiervoor ben ik dankbaar en daarom voel ik me vereerd nu als voorzitter mijn steentje te kunnen bijdragen aan deze prachtige club. Dat wil ik doen door dienend, verbindend en benaderbaar te zijn. Onderaan deze tekst vind je mijn mailadres; aarzel niet om hiervan gebruik te maken.

Waar staat het bestuur voor?

In de huidige bestuursploeg heb ik een ideale mengeling aangetroffen van ervaring (Helga Aalders, Ton Sanders) en jong aanstormend talent (Klaartje van Hest, Daniëlle van Scheppingen). Om de verjonging voort te zetten hebben we nog twee collega's van begin veertig benaderd om onze rangen te komen versterken. Hen hopen we dit najaar in een extra alv te kunnen voordragen en dan zal het bestuur opnieuw compleet zijn.

Tijdens de alv van afgelopen juni hebben Helga Aalders en Ton Sanders namens het bestuur een meerjarenbeleidsplan 2021-2023 gepresenteerd. Hoewel ik ten tijde van het opstellen van dit plan nog niet tot het bestuur was toegetreten, sta ik er volledig achter. Het is een mooie combinatie

van meer willen doen voor en met de huidige leden van de vereniging én een open houding naar de maatschappij.

Een van de manieren om als bestuur contact te houden met de eigen achterban, is om te werken met portefeuillehouders: bestuursleden die zorgdragen voor het contact tussen het bestuur en de verschillende gremia in de vereniging. Bij deze de aandachtgebieden en het bijhorende bestuurslid:

- Wetenschapscommissie, onderzoeksproject: Klaartje van Hest
- Congrescommissie, financiën, sector psychodrama: Ton Sanders
- Project Praktijkrichtlijnen, redactie tijdschrift *Groepen*, personeel: Helga Aalders
- Public relations: Daniëlle van Scheppingen
- Opleidingscommissie: ondergetekende.

Deze portefeuillehouders zullen actief contact onderhouden met sleutelfiguren uit de gremia en zijn zelf te benaderen over hun aandachtsgebied.

Een vereniging vernieuw je samen: bestuur, commissies, sectoren, en de leden. Daarom zien we NVGP-leden graag in kleine, informele clubjes een specifiek thema

Als bestuur zullen we interessante initiatieven ruimhartig ondersteunen

oppakken naar het voorbeeld van de 'special interest groups' van onze Amerikaanse zustervereniging AGPA. Dit kunnen tijdelijke samenwerkingsverbanden zijn, waarbij je elkaar bijvoorbeeld een aantal sessies online treft om een idee uit te werken. Doé dit vooral en laat het ons weten! Als

bestuur zullen we interessante initiatieven ruimhartig ondersteunen.

Een heldere interne structuur om de leden bij het beleid te betrekken dient gepaard te gaan met een alerte, open blik op onze externe omgeving. Zo is er in de beroepsgroep van de psychologen momenteel veel gaande met mogelijke consequenties voor de NVGP (advies nieuwe beroepenstructuur; het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen). We volgen dit nauwlettend en zullen vanuit het bestuur tijdig actie ondernemen, in afstemming met onze zusterverenigingen.

Buiten onze beroepsgroepen staat de wereld evenmin stil. De impact van de pandemie op de samenleving valt niet te onderschatten, hoe graag we ook terug zouden willen naar de periode voor corona. Wanneer ik dit stuk schrijf (medio juli) zijn de besmettingscijfers in Portugal, Spanje en Nederland andermaal explosief gestegen en heeft men een aantal versoepelingen van de coronamaatregelen moeten terugdraaien. Persoonlijk ben ik vrij optimistisch over de nieuwe mogelijkheden die eHealth ons biedt, mits we dit na corona oordeelkundig blijven inzetten. In het decembernummer van dit blad getuigde ik over mijn positieve ervaringen met online groepstherapie en andere vormen van eHealth (Daemen, 2020). In het maartnummer van *Groepen* publiceerden Remijsen en Rosema enkele klinische vignettes met een minder succesvolle uitkomst, evenals persoonlijke reflecties over de wenselijkheid van e-groepstherapie. Ik was erg blij met hun kritische kanttekeningen en met name de vraag of de NVGP 'groepen die via beeldbellen plaatsvinden – ondanks het kwaliteitsverlies dat in veel gevallen aanwezig lijkt – ook op de langere termijn

ondersteunt' (Remijnsen & Rosema, 2021). Wat mij betreft gaan we precies dát de komende periode samen verder uitzoeken, met een open geest en liefst door middel van wetenschappelijk onderzoek. Zoals zij zelf aangeven: 'Meer onderzoek naar welke doelgroep meer en welke minder baat heeft bij deze innovatie is nodig' (Remijnsen & Rosema, 2021).

Laten we vooral in dit blad ervaringen blijven uitwisselen

Overigens ben ik absoluut geen voorstander van een toekomst met enkel nog e-groepstherapie en wordt dit evenmin door de zorgverzekeraars van ons gevraagd. In de door mij in het decembernummer geciteerde tekst *De ggz in 2025 - Vergezicht op de geestelijke gezondheidszorg* is als wens van de zorgverzekeraars te lezen: 'De ggz behandelt psychische problemen zoveel mogelijk digitaal of in groepsverband' (Zorgverzekeraars Nederland, 2020 – onze cursivering). De financiers zouden heel tevreden zijn met meer groepstherapie an sich, al is het maar om de wachtlijsten in de ggz weg te kunnen werken. E-groepstherapie (digitaal én in groepsverband) wordt nergens vermeld in hun visiedocument. We hoeven dus niet massaal over te schakelen naar e-groepstherapie, maar de NVGP kan haar leden natuurlijk wel stimuleren om de mogelijkheden hiervan verder te verkennen. Voor sommige doelgroepen – en met name cliënten die hier zelf bewust voor kiezen – verwacht ik dat e-groepstherapie een zeer

valabel alternatief kan worden. Laten we dus vooral in dit blad ervaringen blijven uitwisselen en elkaar inspireren om te experimenteren met allerlei vernieuwende vormen van groepstherapie, online én op locatie.

Met dezelfde open geest willen we als bestuur de komende periode de nieuwe technologie blijven inzetten om het onderlinge contact binnen de vereniging te stimuleren. Zelf gaan we alternerend online en op locatie in Utrecht vergaderen, met de mogelijkheid om blended bij een overleg aanwezig te zijn voor wie onverwacht niet naar Utrecht kan reizen. De technische voorzieningen om dit te kunnen realiseren delen we op de Maliebaan met onze zusterverenigingen VKJP en NVP. Voor andere overlegvormen (alv, commissies, opleidersdag) kan men zich afvragen welke vorm we voortaan het beste kunnen inzetten: online (met als voordeel doorgaans een groter aantal deelnemers vanwege het wegvallen van de reistijd), op locatie (met het surplus van de gezelligheid en het directe contact) of misschien een combinatie van beide.

Prioriteiten najaar 2021

Het meerjarenbeleidsplan 2021-2023 is behoorlijk ambitieus en dat moet het ook zijn, gezien de vele uitdagingen op ons pad. Anderzijds: elke nieuwe stap vraagt de inzet van een beperkt aantal gedreven vrijwilligers en dus moeten we prioriteiten stellen. Voor het najaar hebben we drie prioriteiten geselecteerd waar we intensief mee aan de slag willen gaan. Deze keuze licht ik nader toe. Allereerst willen we onze **public relations** op orde krijgen. De afgelopen periode zijn veel nieuwe initiatieven door het bestuur zelf

opgepakt, hierin uitstekend ondersteund en geïnspireerd door de onvermoeibare Derk-Jan Drost. Zijn oproepen om de PR-commissie nieuw leven in te blazen, hebben tot op heden echter niet tot een stormloop geleid. In ons Huishoudelijk Reglement staat dat we een PR-commissie met minimaal drie leden dienen te hebben met als algemene taak 'het positieve imago van de groeps(psycho)therapie te bevorderen en uit te dragen' (NVGP, 2019). De vraag is nu: hoe gaan we hiermee om, wanneer niemand van de leden voor deze nobele taak belangstelling blijkt te hebben? Indien dit toch het geval zou zijn, meld je dan bij portefeuillehouder Daniëlle van Scheppingen. Zij bereidt een praatpapier voor over de taken en verantwoordelijkheden van een PR-commissie (of eventueel een PR-functionaris) anno 2021.

Ten tweede dienen we ons voor te bereiden op de komst per 1 januari 2022 van een nieuwe bekostigingssystematiek voor de gespecialiseerde, forensische en basis ggz: **het Zorgprestatiemodel**. De huidige bekostiging via Diagnose Behandeling Combinaties (DBC) met voor groepstherapie gunstige prikkels loopt op haar laatste poten. Wat betekent de nieuwe wijze van bekostigen voor groepstherapie? Dat willen we zo snel mogelijk helder krijgen en onze leden hierover informeren. Want zoals ik eerder al verkondigde: 'Wij vermoeden dat iedere groepstherapeut wel iets van een spindoctor in zich heeft. Cliënten zijn zelden meteen enthousiast wanneer hun een behandeling in groepsverband wordt geadviseerd. Kandidaat-groepsleden overtuigen van het nut van groepstherapie is voor jou dagelijkse kost. Waarom deze vaardigheid dan niet inzetten bij het overtuigen van jouw collega's,

jouw manager en de zorgverzekeraar?' (Daemen, 2008).

En als derde prioriteit willen we ons samen met de opleidingscommissie buigen over **de competentieprofielen** die het sluitstuk hadden moeten worden van de nieuwe lidmaatschaps- en opleidingsstructuur uit 2019. De afgelopen jaren zijn diverse concepten opgesteld, maar deze zijn ergens op de plank blijven liggen. Dat is weinig verwonderlijk omdat het niet de meest sexy materie betreft en bij het hele competentiegerichte opleiden kanttekeningen te maken zijn. De realiteit is echter dat alle BIG-opleidingen inmiddels competentiegericht zijn geworden en ook veel psychotherapieverenigingen hun eigen competentieprofiel hebben opgesteld. En dat de NVGP de aansluiting met de BIG-opleidingen dreigt te missen wanneer wij geen competentieprofiel voor onze (specialistische) groepstherapeut kunnen voorleggen. Hier is de vraag: maken we de klus af? Of laten we het er verder maar bij zitten?

Heb je interesse om mee te helpen bij het realiseren van een van deze prioriteiten? Laat het ons dan weten via m.daemen@ggzwnb.nl. Samen met de leden wil dit bestuur groepstherapie blijven promoten en onze kennis over groepsdynamica met ambitie én realisme uitdragen.

Literatuur

Daemen, M.H.L. (2008). Nee krijg je, ja moet je halen. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 3(3), p. 9-19.

Daemen, M.H.L. (2020). De groep in tijden van corona. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 15(4), p. 9-23.

Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, KW 79 K 10. *Het Gruuthusehandschrift*. Brugge, 1405.

NIP, NVGzP & NVP (2020). *Een vernieuwde structuur voor de academische beroepen in de psychologische zorg*. Utrecht.

NVGP (2018). *Statuten*. Via: <https://www.groepspsychotherapie.nl/reglementen/statuten/>.

NVGP (2018). *Huishoudelijk reglement*. Via: <https://www.groepspsychotherapie.nl/reglementen/huishoudelijk-reglement/>.

Remijnsen, M. & Rosema, S. (2021). Valkuilen bij het behandelen via beeldbellen. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 16(2), p. 16-21.

Schlapobersky, J. (2018). Die gesellige groep. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 13(3), p. 13-30.

Zorgverzekeraars Nederland (2020). *De ggz in 2025. Vergezicht op de geestelijke gezondheidszorg*. Amsterdam: De Argumentenfabriek.
